BOBBY MOORE SE DESTĂINUIE

FRAGMENTE DIN CARTEA SCRISĂ DE CELEBRUL FOTBALIST ENGLEZ

4

„POVESTEA MEA ȘI A FOTBALULUI"

După ce joacă în echipa școlii din micul orășel Barking, apoi în diverse selecționate districtuale de juniori, Bobby Moore este luat de clubul West Ham unde se antrenează sub conducerea lui Malcolm Allison.

Ca junior al acestui club face parte de mai multe ori din echipa Angliei la turneele U.E.F.A. În anul 1958 este promovat în echipa întîi a clubului, iar în urma transferului vechiului său rival, internaționalul John Smith, devine titular.

Printre rezultatele contradictorii obținute de echipa sa, o mare satisfacție: joacă contra idolului său Stanley Matthews.

Prima dată l-am văzut pe Denis Law din tribunele stadionului Upton Park, pe cînd era unul din cei mai tineri jucători care au făcut parte dintr-o echipă de divizia întîi. Era o rejucare în cadrul cupei și terenul semăna mai mult cu un patinoar. Foarte puțini jucători se puteau ține pe picioare, ca să nu mai vorbim de imposibilitatea desfășurării unui joc normal. Doar Denis Law se simțea în largul lui. Țin minte că eram impresionat de mersul lui mîndru, ca de cocoș, și de freza lui cu totul ieșită din comun. Huddersfield ne bătu atunci cu 5—1.

Iată-mă acum, cîțiva ani mai tîrziu, făcîndu-i față lui Law pentru prima oară. Din cauza ingrozitorului record în ceea ce privește jocurile noastre în deplasare, Ted Fenton ne instruise să jucăm în defensivă, fiecare căutînd să oprim aripile în propria noastră jumătate de teren. Poarta noastră era efectiv acoperită de jucători pentru a putea astfel opri atacurile fulgerătoare ale lui Law. Galeria lui Manchester City nu părea să fie de acord cu felul acesta de joc căci începu să arunce cu portocale în portarul nostru Brian Rhodes. Oricum, noi reușisem să întrerupem această serie neagră a jocurilor în deplasare. Ne-am luat o revanșă nu numai pentru înfrîngerea din cupă, datorată în mare parte lui Law, dar am dat peste cap și toate pronosticurile sportive, căci nimeni nu se aștepta ca West Ham să poată cîștiga în deplasare. De atunci am jucat de multe ori împotriva lui Denis Law, atît în meciuri de divizie, cît și în cupă și internaționale. Cineva mi-a spus odată că deosebirea dintre el și mine este tipică pentru scoțieni și englezi. El avea toate calitățile de temperament și luptă ale scoțianului, pe cînd eu eram tipul placid al englezului. Vroia să-mi spună probabil că eram un tip anost. De fapt și Denis îmi spuse cu un an în urmă că mie îmi lipsește focul din vine. Eu nu pot spune altceva decît că sînt foarte puțini jucători în lume care să joace atît de „aprins" ca Denis Law.

Cum îl „văd" eu pe Law

Ocupîndu-mă numai de partea practică a jocului, nu-mi dau seama dacă el pare „mare" sau nu. Știu numai ce face. El nu poate fi lăsat niciodată singur, nici măcar pentru o secundă, căci este înzestrat cu darul de a nu scăpa niciodată o ocazie de gol. Fenta pe care știe s-o facă și jocul lui de cap sînt cele mai bune pe care le cunoaște fotbalul. El are totuși și slăbiciunile lui. Așa, de pildă, are zile cînd dă impresia că nu are nici cea mai mică tangență cu jocul, cînd pare că nu acordă nici cea mai mică importanță celor ce se petrec în jurul lui, pe teren. El nu renunță la jocul care-l caracterizează, dar oricît ar încerca, în aceste „zile negre" nu-și găsește cadența.

Cele de mai sus nu sînt o critică la adresa lui Law, căci fac parte din personalitatea lui. Există mii și mii de jucători onești care joacă în permanență, săptămînă de săptămînă, la nivelul lor cel mai bun, dar sînt foarte puțini aceia care joacă fotbal ca Denis Law și greșelile lui sînt minore în comparație cu toți ceilalți. Sînt chiar dispus să uit remarcile lui că englezii nu știu să lupte! Poate că și el și-a schimbat părerile în urma meciului internațional de pe Wembley din 1965, cînd nouă englezi (doi jucători fuseseră eliminați din joc — n.n.) au reușit acel 2—2 în fața naționalei Scoției.

În decembrie a aceluiași an am fost implicat într-un incident cu portarul echipei Wolverhampton Wanderers, Geoff Sidebottom, în timpul unui meci pe care noi l-am cîștigat cu 5—0, cea mai bună performanță a noastră din acel sezon. Ceea ce s-a întîmplat nu a fost lămurit niciodată pe deplin. Eu mă apropiam de poarta adversă, Sidebottom îmi ieși în întîmpinare și plonjă la picioarele mele. În aceiași clipă Bill Slater, centrul half al „lupilor" încercă să mă deposedeze de minge prin alunecare. Eu am expediat mingea în poartă înaintea oricărui contact fizic și eram convins că nu-l atinsesem pe portar deloc. Dar din această ciocnire el se alese cu o fractură la picior, sau cel puțin așa credea lumea. Examinîndu-se ulterior fotografiile acestei faze, s-a văzut că am avut dreptate. El se ciocnise de Slater și de Harris, fundașul stînga al echipei Wolverhampton. Din fericire, fractura nu era reală, ci o fisură abia perceptibilă.

În acest sezon Stoke City ne scoase din cupă și astfel iluziile noastre nu-și găsiseră realizarea nici în al treilea an al participării noastre la cupă în cadrul primei divizii. Pot spune numai că în acel meci terenul semăna cu un patinoar acoperit de nisip, căci se aruncaseră flăcări pentru a topi gheața.

Stoke City cîștigă meciul prin golul marcat de Dennis Wilshaw în primul minut al prelungirilor. Se părea că West Ham era condamnată să iasă din competiție în etapa a treia a Cupei. În cele nouă jocuri disputate pînă în primăvară, cîștigarăm numai unul. În acea perioadă, Noel Cantwell ne părăsi pentru a merge la Manchester United, Matt Busby făcuse mai multe încercări pentru a-l lua pe Noel, căci el era exact tipul de apărător de care echipa din Manchester avea nevoie, dar Ted Fenton se opusese în permanență. Cînd însă Noel se accidentă și-și pierdu pentru un timp locul în prima echipă, i se dădu voie să se transfere.

Despărțirea de Ted Fenton

Puțin timp după aceia se produse o mare surpriză. Ted Fenton părăsi echipa. La început s-a spus că și-ar fi dat demisia, dar după cîteva zile ziarele comentau că el ar fi fost de fapt dat afară. Eram foarte tînăr pe timpul acela și Reg Pratt, președintele clubului, nu-mi făcea confidențe în legătură cu motivele sale de a-l înlătura pe antrenor. Este poate greu de crezut, dar e perfect adevărat că de atunci și pînă astăzi nu am întrebat pe nimeni de ce Ted Fenton a părăsit clubul. Era un om simpatic, care mi-a fost de mare ajutor în începuturile mele la West Ham. Datorită lui echipa noastră avea componența actuală. După mine, el a trebuit să plece căci metodele lui nu au dat roade. La Londra, concurența între cluburile din prima divizie este foarte mare și ca să poți supraviețui din punct de vedere financiar, un mare club londonez trebuie să facă ceva pentru a atrage spectatorii. Lăsînd la o parte recunoștința personală datorată lui Fenton pentru că mi-a acordat încredere cînd eram încă copil și că apoi m-a introdus în prima echipă, trebuie să mai spun că el avea dreptate atunci cînd afirma că la West Ham trăim ca într-o familie fericită. Și el a fost acela care a contribuit mult la această atmosferă existentă pînă în ziua de azi.

Îmi aduc foarte bine aminte de plecarea lui. Trebuia tocmai să mă prezint la lotul național de tineret (jucători pînă la 23 ani), pentru un antrenament în vederea unui meci contra Republicii Federale a Germaniei. Ron Greenwood, antrenorul secund al Arsenalului, era antrenorul național de tineret și ne ținu cu pregătirile de miercuri pînă luni. În acea seară, la întoarcere, am auzit că Ted ar fi „demisionat". Marți dimineața m-am dus la Upton Park. Ne întrebam cu toții cine va fi noul antrenor. Între timp am învins Germania cu 4—1, folosind o așezare foarte elastică de 4—2—4, așa cum ne-a sfătuit Ron Greenwood.

Sîmbătă, pregătindu-ne pentru meciul nostru de divizie, am aflat chiar din gura președintelui Pratt că are de gînd să stea de vorbă cu Greenwood pentru a-l întreba dacă nu vrea să devină noul nostru antrenor. El probabil că știa de acest lucru, dar nu suflă o vorbă în timpul antrenamentelor pentru meciul cu Germania. Am învățat multe de la Ted Fenton, ca și toți ceilalți din echipă, dar aveam să învățăm mult mai mult de la Ron Greenwood, unul din cei mai buni teoreticieni ai fotbalului din Anglia. În sezonul respectiv nu mai putea face mult, dar pentru mine acest sezon a însemnat patru selecționări în echipa de tineret a Angliei și titlul de „ciocan al anului" („hammer" în limba engleză înseamnă ciocan. Jucătorii de la West Ham sînt denumiți popular „hammers", adică ciocane n.n.), conferit de un ziar local.

Primul lucru pe care-l făcu noul antrenor, a fost o reuniune cu toți jucătorii, la care, pe un ton foarte amical, ne-a adus la cunoștință că „timpurile bune de altă dată" s-au dus.

— Să privim lucrurile în față, *zise el.* **Sînteți la fel ca și cîntecul vostru, niște baloane** *(cîntecul clubului West Ham se intitulează „The Bubbles", baloane în limba engleză — n.n.).* **Dați tuturor speranțe, dar, ca și baloanele care se sparg exact cînd nu trebuie, nu îndepliniți speranțele puse în voi. Și munca mea constă tocmai în asta, să opresc baloanele să se mai spargă.**

Trebuie spus că Ron, în aparență cel puțin, este departe de a fi atît de neomenos ca alți antrenori, ca Tommy Docherty de la Chelsea, de exemplu, și că fuge de publicitate ca nici un alt antrenor, dar din clipa în care a sosit la Upton Park, viața „ciocanelor" s-a schimbat fundamental.

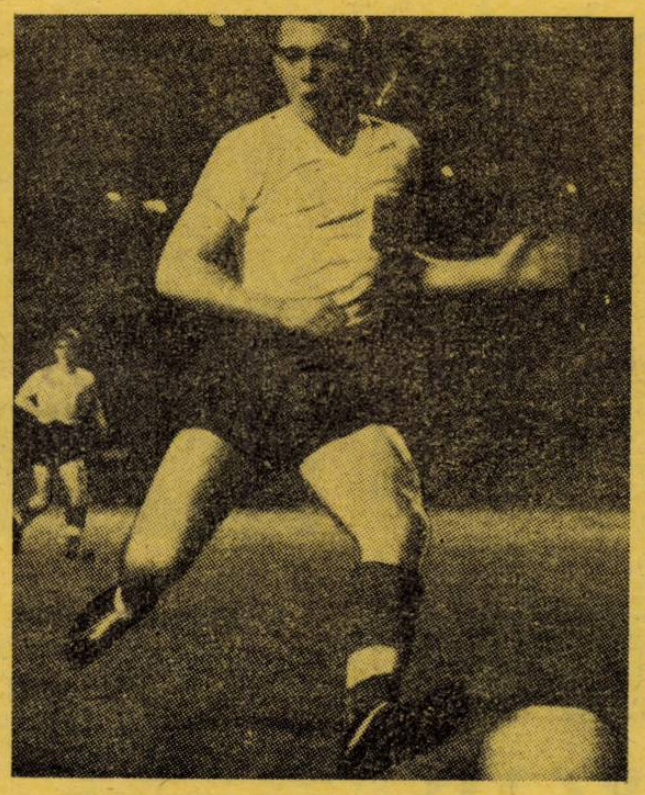

Bobby Moore în acțiune, într-o fază a meciului internațional dintre echipele de tineret ale Angliei și Spaniei

Surpriza din metrou

Drumul cu metroul de la Piccadilly Circus, din inima „junglei de neon" a Londrei, pînă în mahalalele suburbiei East End este destul de lung și prietena mea Tina și cu mine fugeam la ieșirea din cinematograf pentru a fi siguri că mai prindem ultimul metrou spre casă.

M-am oprit totuși o clipă pentru a cumpăra un ziar de seară și odată așezați pe locurile noastre în metrou, l-am deschis la pagina sportivă. Dintr-odată Tina îmi arătă cu degetul un titlu:

— Uită-te, Bobby, *spuse ea foarte agitată,* **ești selecționat, la tineret.** *Într-adevăr, titlul era elocvent:* **„Moore selecționat în naționala Angliei".**

După cum se știe, londonezii nu prea se dau în spectacol și în nici un caz în metrou! Tot ce puteam face era să citim (și să recitim) articolașul și să comentăm în surdină în timp ce trenul duduia pe sub catedrala Sf. Paul și a Băncii Angliei, îndreptîndu-se spre maidanele îndepărtate ale cartierului East End.

Cu numai 26 jocuri în prima divizie la activul meu, eram unul din cele șase nume noi, ales să joc împotriva Republicii Democrate Germane la Manchester, în septembrie 1960. Eram unicul londonez în echipă, care a avut următoarea alcătuire: Banks (Leicester); Angus (Burnley), căpitanul echipei; McNeill (Middlesbrough); Barber (Barnsley); Labone (Everton); Moore; Paine (Southampton); Hill (Bolton); Baker (Hibernian); Burnside (West Bromwich Albion) și Bobby Charlton (Manchester United).

Nu mă așteptam să fiu selecționat. Pentru mine era suficient că mă știam permanent în prima echipă a lui West Ham. Mai aveam încă ușoare complexe de inferioritate pe care mi le insuflasem în școală cînd vedeam alți băieți luîndu-mi-o înainte. Cu toate că aveam 19 ani, mă așteptam oricînd în sinea mea ca cineva să mă strige „Grăsunul", cu toate că slăbisem de mult.

Dar după cum se știe, meciul acela nu a mai avut loc deoarece echipa germană nu a primit vizele pentru Marea Britanie. A trebuit să ne mulțumim, în locul ei, cu un unsprezece danez, în majoritate jucători de la un singur club și am cîștigat cu 5—1. Joe Baker înscrise primul gol, Bobby Charlton următoarele două în timp de numai zece minute, eu l-am înscris pe al patrulea, iar Terry Paine pe ultimul. Scorul reprezenta exact diferența de forțe. Din acea echipă doar Barber și Burnside nu au ajuns niciodată să joace în naționala „A". Două luni mai tîrziu am jucat din nou în echipa de tineret, împotriva Italiei la Newcastle. În jocul acela s-au petrecut unele scene fantastice care nu cred că au mai fost văzute pe terenurile engleze.

Eram în al patrusprezecelea minut de joc. Centrul nostru înaintaș, Joe Baker, un englez cu un foarte pronunțat accent scoțian, îl văzu pe portarul italian Anzolin stînd pe linia porții cu mingea lipită de piept. Joe, care mai tîrziu a plecat împreună cu Denis Law în Italia și a văzut ceea ce se întîmplă acolo, a atacat portarul cu umărul, iar acesta a scăpat mingea în gol. Era un gol perfect valabil și arbitrul belgian nu ezită nici un moment să arate centrul terenului.

În momentul acela echipa Italiei înnebuni. Orice ar fi permis în fotbalul italian, atacul la portar este totuși puțin cunoscut. Jucători ca Salvadore, Trappatoni, Mora, Rivera și Nicole, astăzi cu toții internaționali cunoscuți, înconjurară arbitrul și începură să strige și să gesticuleze. Îl împinseră de-a lungul terenului pînă la locul unde fusese atacat portarul, continuînd să urle. Nu știu dacă arbitrul știa italienește, dar era limpede că nu avea nevoie de interpret pentru a înțelege că italienii considerau golul acordat ca nevalabil. Protestele deveniră atît de energice încît la un moment dat arbitrului îi fusese smuls tricoul de pe el.

Antrenorul italienilor și poliția interveniră pentru a restabili liniștea și ordinea pe teren. Pînă la urmă lucrurile reintrară în normal și jocul s-a terminat egal, 1—1.

După ce am învins Țara Galilor cu 2—0 la Goodison Park, în februarie 1961, folosind un sistem foarte elastic de 4—2—4, așa cum ne sfătuise Ron Greenwood, am fost învinși la rîndul nostru de echipa de tineret a Scoției, în martie a aceluiași an. Era prima victorie a scoțienilor (jucători pînă la 23 ani) asupra noastră, de cînd au fost introduse aceste jocuri în 1955. Trebuie să acord întregul credit lui Denis Law pentru această victorie. Din nou s-a dovedit că față de el trebuie folosit cel mai strict marcaj. El se apropiase de poartă și șutul său fusese respins de Gordon Banks, lateral, de unde Johnny McLeod (de la Hibernians) centră mingea spre fața porții unde pîndea același Law.

Căpitan al reprezentativei de tineret

În urma acestei înfrîngeri Ron Greenwood păstră numai patru jucători pentru următorul meci contra R.F.G. și anume pe George Cohen de la Fulham, pe Johnny Byrne de la Crystal Palace, pe Mike O'Grady de la Huddersfield și pe mine. McNeil de la Middlesbrough, căpitanul, fusese scos din lot și Greenwood îmi spuse că eu voi fi căpitanul echipei. Nu ezit să spun că-mi place să-mi asum răspunderea de căpitan de echipă. Acest lucru este probabil în legătură cu complexele mele de inferioritate de pe vremea cînd eram copil; nu știu.

Cel mai bun jucător al acestui meci a fost Johnny Byrne al cărui simț pozițional era atît de bun, încît ori de cîte ori mă mișcam înainte pentru a putea eventual pasa, îl găseam întotdeauna într-o poziție ideală de a primi mingea. Mingea pleca atît de des de la mine la el, încît spectatorii gîndeau probabil că ne înțelesesem în prealabil asupra acestor combinații comune. Totuși, acest lucru se datora în întregime simțului de orientare al lui Johnny, care știa întotdeauna să se plaseze într-un spațiu liber. Cînd în sezonul următor am jucat împotriva Olandei, nimeni nu era surprins de a-l vedea ca singurul internațional „A", jucînd în echipa de tineret.

(Va urma)

Traducere de RADU HERRAV